

Pastmarka mudina rūpēties par augu veselību, nepieļaujot augiem bīstamo slimību izplatību

Publicēts: 01.06.2020.

[Jaunumi](#)

2020. gada 29. maijā Nacionālajā botāniskajā dārzā, klātesot zemkopības ministram Kasparam Gerhardam, Valsts augu aizsardzības dienesta direktorei Kristīnei Lifānovai, Dabas aizsardzības pārvaldes ģenerāldirektoram Andrejam Svilānam un valsts akciju sabiedrības “Latvijas Pasts” valdes priekšsēdētājam Mārcim Vilcānam, tika prezentēta Starptautiskajam augu veselības gadam veltītā pastmarka.

Atklājot pasākumu, Dabas aizsardzības pārvaldes ģenerāldirektors un Nacionālā botāniskā dārza namatēvs Andrejs Svilāns norādīja, ka pasākums notiek brīvā dabā, ievērojot divu metru attālumu vienam no otra. “COVID krīze ļoti labi parādījusi, kā izplatās cilvēku slimības, līdzīgā veidā izplatās arī augu slimības. Ceļojot pa pasauli, pavisam nejauši sēņu sporas, baktērijas var pieķerties pie apģērba, bet, vedot augus podiņos, var atvest arī kādu kaitēkli. Šobrīd Latvijā aktuāla, piemēram, ir Spānijas sarkanā gliemeža izplatīšanās. Tāpat ir tādas sēnes un baktērijas, kas var būt kaitīgas pat 300 dažādām augu sugām, līdz ar to tas nav tikai mazdārziņu jautājums, bet skar arī lauksaimniecību, jo kultūraugi arī var būt uzņēmīgi pret šīm slimībām un kaitēkļiem”, uzsver

A.Svilāns.

Savukārt zemkopības ministrs Kaspars Gerhards vērsa uzmanību tam, ka, pilsētā dzīvojot, aiz labiem nodomiem un mērķiem bieži vien mēs nesaskatām apkārtējo pasauli un aizmirstam, ka daba neattīstās lineāri, bet gan cikliski. Ministrs norādīja, ka tieši lauksaimnieks ir tas, kurš katru dienu, izejot savā laukā, visa gada garumā redz, kā aug viņa iestādītie augi, kā dzīvo viņa koptie mājlopi un ko viņš pats labu ar savu darbu var panākt. "Rodoties tādām problēmām kā COVID krīze, bieži vien pilsētniekiem šķiet, ka tas ir kaut kas negaidīts, pēkšņs, bet dabas procesi, cilvēks, augi un dzīvnieki ir savstarpēji ļoti saistīti. Izjaucot šo nelielo līdzsvaru vienā vietā, tiek nodarīts kaitējums citā vietā. Tāpēc ir ļoti svarīgi dzīvot saskaņā ar dabu, dzīvot saskaņā arī ar sevi un darīt savu darbu uz lauka vai fermā pēc labākās sirdsapziņas, domājot arī par augu aizsardzību, lai slimības neskartu ne tikai cilvēkus, bet arī ikvienu dabas radījumu – vai tas būtu augs, vai dzīvnieks, gan savā novadā, gan valstī, gan pasaulē kopumā. Paldies Valsts augu aizsardzības dienestam un valsts akciju sabiedrībai "Latvijas Pasts" par šo brīnišķīgo iniciatīvu. Arī ar šādu vēstījumu – pastmarku – mēs varam parādīt, cik ļoti mums rūp, lai dabas līdzsvars neizzustu", norāda ministrs K. Gerhards.

Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" valdes priekšsēdētājs Mārcis Vilcāns pateicībā par iniciatīvu zemkopības ministram K. Gerhardam un Valsts augu aizsardzības dienesta direktorei K. Lifānovai pasniedza Starptautiskajam augu veselības gadam veltīto pastmarku un aploksni ar pirmās dienas zīmogu. M. Vilcāns, uzrunājot klātesošos, norādīja, ka lēmums par pastmarkas izdošanu tika pieņemts jau iepriekšējā gadā un ir tikai sakritība, ka šobrīd, globāla mēroga pandēmijas laikā, tiek izdota augu veselībai veltīta pastmarka. "Domāju, ka tas ir iemesls, lai paskatītos uz jēdzieniem – vide, veselība, daba – daudz plašāk. Aicinu cilvēkus šobrīd, kad mūsu pārvietošanās iespējas ir ierobežotākas, – ņemiet pildspalvas, rakstiet vēstules un, ja kaut ko gribam izplatīt pa pasauli, tad labāk izplatām šādu pastmarku, nevis slimības vai kaitēkļus", norāda valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" valdes priekšsēdētājs.

Valsts augu aizsardzības dienesta direktore Kristīne Lifānova, uzrunājot klātesošos, citēja Starptautiskā augu veselības gada devīzi: "Sargājot augus, sargājam dzīvību!" Augi ir 80 % no mūsu pārtikas dažādos veidos un dažādos produktos, augi dod prieku par skaistumu dabā, kur mēs varam smelties enerģiju, augi dod mums dzīvību, jo bez skābekļa, ko ražo augi, mēs nevarētu elpot. Savukārt cilvēku ziņā ir rūpēties par augiem, saglabājot šos resursus, rūpēties arī tad, kad augi slimo ar bīstamām slimībām tāpat kā cilvēki. Rūpējoties par augiem, jānodrošina trīs pamatlīnijas – profilakse, laicīga konstatēšana un strikti fitosanitārie pasākumi. Profilakse nozīmē, ka rūpējamies par augiem, vērojam kaitēkļu parādīšanos, vai netiek ieviestas invazīvas sugas, mēs spēcinām augus ar barības vielām. Laicīga konstatēšana nozīmē, ka valstī ir stingras importa kontroles, uzraudzības monitorings, jo agrāk atklāsim kādu bīstamu augu slimību un noteiksim stingrus fitosanitāros pasākumus, jo mazākas būs sekas, līdzīgi cilvēku slimībām. Fitosanitārie pasākumi ir visdārgākais un vissāpīgākais process, to mēs redzam, piemēram, Itālijā, cīnoties ar bakteriālo lapu apdegumu (*Xylella fastidiosa*), un citās valstīs, kur šīs divas iepriekšējās pamatlīnijas netika ievērotas. Nevienam nepatīk lietot augu aizsardzības līdzekļus, tā ir galējā nepieciešamība. Lēmumu par Starptautiskā augu veselības gadu ANO pieņēma jau 2018. gadā, diemžēl COVID krīzes dēļ mums pagaidām neizdevās īstenot visus publiskos pasākumus, ko bijām ielāņojuši. Tāpēc šīs kampaņas devīzes "Sargājot augus, sargājam dzīvību!" mērķis ir pievērst sabiedrības uzmanību tam, ka ne jau tikai valsts iestādēm jā rūpējas par augu veselību, bet gan mums katram – gan lauksaimniekiem, gan mežsaimniekiem, gan tūristiem, gan cilvēkiem, kuriem patīk darboties mazdārzīņos, ir atbildība par augu veselību. Latvijā par kampaņas vēstnesi esam izvēlējušies Āzijas ūsaini (koksngrauzis *Anoplophora glabripennis*), kas nāk no Ķīnas un ir ļoti bīstams lapu kokiem, šādā veidā uzsverot mežsaimniecības nozīmi mūsu ekonomikā. Kampaņas ietvaros esam paredzējuši daudz pasākumu skolēnu un jauniešu izglītošanai. Ceram, ka rudenī atsāksies mācības skolās un būs iespējams realizēt akciju "Augu veselības diena skolās", arī mūsu ceļojošā izstāde varēs turpināt apceļot Latviju un mums izdosies ar Augu veselības telti piedalīties kādā brīvdabas pasākumā, kur stāstīsim par augu veselības nozīmi un spēlēsim ar apmeklētājiem dažādas izglītojošas spēles. Viens, protams, nav karotājs, un tāpēc liels paldies mūsu sadarbības partneriem: Zemkopības ministrijai, valsts akciju sabiedrībai "Latvijas Pasts" par atbalstu mūsu iniciatīvai par pastmarkas izdošanu. Liels paldies botāniskajiem dārziem par iespēju šajos skaistajos dārzos gan Salaspilī, gan Rīgā izstrādāt augu veselības orientēšanās spēles. Paldies akciju sabiedrībai "Latvijas valsts meži", bez kuras palīdzības nebūtu tapuši milzīgie kukaiņu maketi, kuri cilvēkiem uzskatāmi parāda, kas apdraud augus. Paldies Valsts meža dienestam un Dabas aizsardzības pārvaldei par gatavību piedalīties plānotajā Ģimenes dienā un akcijā skolās."

Vienlaikus ar pastmarkas prezentāciju Nacionālajā botāniskajā dārzā apmeklētājiem tika atklāta augu veselībai veltītā [orientēšanās spēle](#), kura aicina iepazīt izplatītākos augu veselību un bioloģisko daudzveidību apdraudošos kaitēkļus un slimības.

Pastmarkas prezentācija notika, ievērojot valstī noteiktos drošības pasākumus, interesentiem bija iespēja amatpersonu uzrunas klausīties [Facebook tiešraidē](#).

Kā norāda valsts akciju sabiedrība "Latvijas Pasts", jaunā pastmarka izdota 150 000 eksemplāros, un tās nominālvērtība ir 2,25 eiro, kas atbilst vēstuļu korespondences apmaksai svara kategorijā no 21 līdz 100 gramiem uz valstīm, kas atrodas 3. zonā. Līdz ar pastmarku izdota arī speciāla aploksne 1000 eksemplāru tirāžā. Pastmarkas un aploksnes autors ir mākslinieks Ludis Danilāns. Uz jaunās pastmarkas mākslinieks stilizēti atveidojis augu pasauli, simbolizējot augu veselības būtisko nozīmi cilvēces un dabas pastāvēšanā.

Starptautiskais augu veselības gads ir svarīga Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas (IPPC) iniciatīva. Iniciatīvas mērķis ir uzsvērt augu veselības nozīmi pārtikas drošības uzlabošanā, vides un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā un ekonomiskās attīstības veicināšanā.

Augu veselības gadam veltītās pastmarkas izdevušas arī citas valstis, piemēram, Šveice un Luksemburga. Uz [Šveicē izdotās pastmarkas](#) attēlotā japāņu vabole Šveicē nokļuvusi no Itālijas ziemeļdaļas, kur tā izplatījusi. Atšķirībā no Latvijā sastopamās dārza vaboles tai ir pieci baltu spalvu sakopojumi abos sānos un divi aizmugurē. Vabole pārtikā izmanto ap 300 augu sugu un ir reāls drauds augļu dārzēm un vīnogulājiem. Ikvienam, kurš pamana šo vaboli, jāpaziņo par to augu aizsardzības iestādei. Savukārt uz [Luksemburgas pastmarkas](#) simboliski attēlots, ka rūpes par augu veselību ir cilvēku rokās.

Plašāk par Starptautisko augu veselības gadu: [VAAD tīmekļvietnē](#).

Informāciju sagatavoja:

Dace Ūdre, VAAD sabiedrisko attiecību speciāliste,

26425173, dace.udre@vaad.gov.lv

www.vaad.gov.lv

<https://www.vaad.gov.lv/lv/jaunums/pastmarka-mudina-rupesties-par-augu-veselibu-nepielaujot-augiem-bistamo-slimibu-izplatibu>